

Zápis z jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny dne 17. února 2017

Jednání se uskutečnilo v pátek 17. února 2017 (12.30 – 15.00 hod.) v zasedacím sále vlády Úřadu vlády ČR na adrese nábřeží Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01.

Přítomni členové: Ján Balog (místopředseda rady), František Bikár, JUDr. Jan Chvojka (předseda rady), Mgr. Lucie Fuková, PhDr. Jana Horváthová, Bc. Martina Horváthová, Mgr. Jan Kudry, Ph.D., Michal Mižigár, Mgr. Eva Nehudková (KVOP), Čeněk Růžička.

Osoby pověřené k zastupování členů: Mgr. Michal Barbořík (MV), Ing. Marie Bílková (MF), Mgr. Blanka Kavková (MZ), RNDr. Jiří Klíma (MMR), Mgr. Stanislava Kottbauerová (MZ), Mgr. Linda Sokačová (MPSV), Mgr. Václav Pícl (MŠMT), Ing. Radka Soukupová (ASZ).

Omluvení členové: Oldřich Bubeníček (AKČR), Mgr. Daniel Herman (MK), Ing. Karel Holomek, Ing. Emil Horvát, Milan Chovanec (MV), Doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D., PhDr. Lukáš Kaucký (MZV), PhDr. Renáta Köttnerová, Mgr. Michaela Marksová (MPSV), Ing. Petr Pavelek, MUDr. Tom Philipp, Ph.D., MBA (MF), Bc. Lýdia Poláčková, RNDr. Petr Pospíšil (SMOČR), Bc. Edita Stejskalová, Ing. Karla Šlechtová (MMR), Mgr. Kateřina Valachová, Ph.D.

Hosté: Ludvík Eger (MZV), plk. Mgr. Zbyněk Dvořák (PČR), Mgr. Antonín Hradílek (MZV), PhDr. Markéta Pánková (NPMK), Mgr. Květoslava Gabrielová (MK), plk. Ing. Mgr. Jaroslav Vild (PČR), Josef Stojka (zástupce Olašských Romů)

Úřad vlády ČR: PhDr. Mgr. Andrea Baršová, Ph.D., Mgr. David Beňák, Mgr. Zdeněk Doubravský, Mgr. Jana Hošková, E.MA, Mgr. Marianna Karcolová, Mgr. Jan Kozubík, Martin Martínek, M.A.

Zahájení

JUDr. Jan Chvojka, ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a předseda Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, zahájil zasedání, přivítal členy a hosty a informoval je o tom, že se ze zasedání pořizuje zvukový záznam. Usnášeníschopnost Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rada“) byla potvrzena přítomností 15 členů v zasedací místnosti na začátku zasedání z celkového počtu 26 členů Rady.

Přítomno	Celkový počet	Usnášeníschopnost
15	26	ANO

Zasedání je usnášeníschopné.

Jednání se zúčastnili hosté zastupující Policii ČR, kteří později informovali o postupu ve vyšetřování případu úmrtí M. D. v Žatci, zvláštní zmocněnec MZV ČR pro otázky holocaustu a boj proti antisemitismu, který se vyjádřil k otázce pojmenování a správy Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu, a zástupce Olašských Romů. Předseda Rady rovněž přítomné informoval o rezignaci člena Bc. Oty Váradiho.

Program byl členům a členkám Rady zaslán elektronicky společně s pozvánkou, některé podklady byly zaslány dodatečně. Nad rámec zaslání programu předseda Rady na návrh občanských členů zařadil nový bod jednání, zabývající se pojmenováním a správou Památníku Hodonín u Kunštátu. Tento bod navrhl zařadit jako třetí bod programu.

Návrh pozměněného programu:

1. Informace o podobě zákona o sociálním bydlení
2. Vzdělávání romských žáků
3. Pojmenování a správa Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu
4. Informace o postupu ve vyšetřování případu úmrtí M. D. v Žatci
5. Informace o činnosti Agentury pro sociální začleňování
6. Návrh obsahu dotačních programů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny
7. Různé.

Hlasování o programu:

ANO	ZDRŽEL SE	PROTI
15	0	0

Program zasedání byl přijat.

1. Informace o podobě zákona o sociálním bydlení

Vzhledem k tomu, že zákon o sociálním bydlení má být účinný od ledna 2018, a v souvislosti se skutečností, že Návrh zákona o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení byl 2. února 2017 předložen vládě, byl osloven zástupce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále „MPSV“), aby na zasedání Rady referoval o výsledcích jednání. Předseda Rady rovněž doplnil, že 16. února 2017 proběhlo zasedání ad hoc pracovní skupiny Legislativní rady vlády k zákonu o sociálním bydlení a o příspěvku na bydlení.

Zástupkyně MPSV Mgr. Linda Sokačová sdělila, že v návrhu zákona o sociálním bydlení došlo k několika změnám, hlavní principy však zůstaly zachovány. Cílovou skupinou jsou nadále lidé bez bydlení, ať už se jedná o jedince žijící na ulici či o osoby, které krátkodobě pobývají v azylových domech či na ubytovnách. Primárními poskytovateli sociálního bydlení budou nadále obce, které tuto činnost zajišťují ve své samostatné působnosti, nicméně do systému mohou vstupovat dobrovolně. Pokud do oblasti sociálního bydlení nevstoupí obec, povinnost zajistit sociální bydlení přechází na stát. Občan takové obce se obrátí na Úřad práce, který posoudí jeho sociální situaci a případně vydá rozhodnutí o bytové nouzi. Sociální byt (s povinnou sociální prací nebo bez) pak občanovi zajistí Státní fond rozvoje bydlení. Možnost získat sociálního bydlení je vázána na trvalý pobyt. V této otázce proběhly rozsáhlé diskuze, nicméně v ČR chybí obecná definice skutečného pobytu a není možné skutečný pobyt definovat v jednotlivých zákonech.

Dle analýz MPSV se problematika situace v oblasti bydlení dotýká přibližně 120.000 osob v České republice. Očekává se, že ve střednědobém a dlouhodobém horizontu dojde k úspoře v oblasti dávek na bydlení, je však nutné počítat i se vstupními náklady. Jedná se zejména o prostředky na výkon sociální práce, kterou mají zajišťovat především obecní úřady, a finanční prostředky týkající se investic a provozu sociálních bytů, zajišťované MPSV.

2. Vzdělávání romských žáků

Dne 23. ledna 2017 zasedala pracovní skupina pro vzdělávání romských žáků. Z jednání pracovní skupiny vzešel podnět pro zasedání Rady.

Pracovní skupina radu vyzvala, aby:

- I. se Rada vlády pro záležitosti romské menšiny zabývala situací dětí, které nadále pokračují ve vzdělávání dle zrušeného RVP ZV LMP;

II. MŠMT zjistilo a informovalo Radu vlády pro záležitosti romské menšiny o tom, jakým způsobem ředitelé škol šíří informaci o možnostech, jaké mají rodiče dětí pokračujících ve vzdělávání dle zrušeného RVP ZV LMP;

III. MŠMT lépe komunikovalo s veřejností, nejen s rodiči, a za tímto účelem vyčlenilo pracovníky.

Bc. Martina Horváthová, předsedkyně pracovní skupiny pro vzdělávání romských žáků, informovala o proběhlém zasedání pracovní skupiny, která se zabývala především výsledky sčítání romských žáků, kteří na základě novely školského zákona požádali o rediagnostiku či přestup na jiný vzdělávací program. Předsedkyně pracovní skupiny rovněž podala informaci o vzniku revizního pracoviště v rámci Národního ústavu pro vzdělávání, na které se zákonní zástupci žáků mohou obracet se stížnostmi, pokud se domnívají, že jejich děti nedostaly potřebnou podporu. Zároveň se pracovní skupina dotazovala na počet rodičů romských žáků, kteří se na toto revizní pracoviště obrátili.

Následně byl vyzván náměstek ministryně školství, mládeže a tělovýchovy (dále „MŠMT“), aby Radu informoval o způsobech, jakým byli rodiče žáků, kteří nadále pokračují ve vzdělávání dle přílohy LMP, informováni o možnostech přestupu do hlavního vzdělávacího proudu. Členové Rady se rovněž zajímali o plány MŠMT, jak v obecné rovině zlepšit komunikaci o změnách ve školství nejen s rodiči, ale i s širokou veřejností.

Mgr. Václav Pícl, náměstek MŠMT, informoval o novele školského zákona, která vyšla v platnost 1. září 2016. V souvislosti s touto novelou byl změněn rámcový vzdělávací program pro základní školy, kterým byla zrušena příloha RVP ZV LMP. Zároveň byla opatřením ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ředitelům škol uložena povinnost zajistit informovaný souhlas rodiče s informací, že žáci mohou přestoupit do běžné základní školy. Z tohoto vyplývá možnost žáků přestoupit do běžného vzdělávacího proudu.

Dle šetření MŠMT podíl romských žáků na vzdělávání klesá, stejně jako podíl s ostatními žáky, kteří jsou zařazeni v rámci programu RVP ZV LMP. MŠMT nedisponuje informacemi o počtu dětí, které přešly do běžných základních škol, šetření nebylo provedeno. Počet rodičů romských dětí, kteří se obrátili na revizní pracoviště Národního ústavu pro vzdělávání, se pohybuje v řádu několika desítek, přesné číslo přislíbil náměstek MŠMT dodat.

Náměstek MŠMT zároveň informoval o přípravě podrobného návodu k povinnosti účasti žáka na posledním ročníku mateřské školy, směřovaný k rodičům, školám a zřizovatelům.

Mgr. Jan Kudry, Ph.D., občanský člen Rady, přednesl návrh na vytvoření šablony z prostředků programu OP VVV, která by byla cílena na neziskový sektor a jejímž hlavním záměrem by bylo informovat rodiče romských dětí o možnostech vzdělávání žáků a výhodách vzdělávání v základním proudu. Zdůrazněna byla role neziskového sektoru při informování o změnách, které v oblasti vzdělávání nastaly či se připravují.

V následující diskuzi informoval Mgr. Václav Pícl o tom, že MŠMT má pro mateřské školy k dispozici šablonou s názvem Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči dětí v MŠ, do níž se do ledna 2017 přihlásilo 1 217 MŠ. Příjemcem je nicméně škola, nikoliv neziskový sektor. V roce 2018 proběhne druhá etapa šablon, která je připravená zahrnout nové náměty a jejichž příjemci budou nadále školská zařízení. V otázce čerpání z OP VVV na podporu občanských iniciativ je nejprve nutné vypsát novou výzvu. Mgr. Václav Pícl nabídl společné setkání s členy Rady, které by se zabývalo možnostmi výzvy a časovým horizontem.

Náměstek MŠMT dále sdělil, že v letošním roce MŠMT alokovalo na projekty na podporu romských dětí 12.875.000 Kč, z toho bylo podpořeno 24 projektů s celkovou částkou 7.740.000 Kč, 18 žadatelů bylo neúspěšných. MŠMT zvažuje vypsání druhého kola tohoto dotačního programu.

Na základě diskuze a předložených podkladů bylo navrženo následující usnesení:

Rada

- I. **žádá** ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, aby lépe komunikovalo s veřejností a odbornou veřejností, a za tímto účelem vyčlenilo pracovníky;
- II. **žádá**, aby ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy umožnilo čerpání prostředků z OP VVV na zlepšení informovanosti romských rodičů o změnách, které nastaly či nastanou ve školství.

Hlasování o usnesení

Ano	Zdržel se	Ne
14	1	0

Usnesení bylo schváleno.

3. Pojmenování a správa Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu

Následující bod jednání byl věnován Památníku Hodonín, jenž byl nově vložen na program zasedání Rady. V České republice jsou dvě významná místa utrpení obětí romského holocaustu, Lety u Písku a Hodonín u Kunštátu. Zatímco Památník romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu buduje a spravuje na základě usnesení vlády ze dne 2. března 2011 č. 158 Pedagogické muzeum J. A. Komenského v Praze, což je příspěvková organizace MŠMT, pietní místo v Letech u Písku spravoval na základě usnesení vlády ze dne 4. května 2009 č. 589 Památník Lidice, který je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury (dále „MK“). Ministerstvo kultury rozhodlo, aby v roce 2017 přešla správa pietního místa Lety z Památníku Lidice na Muzeum romské kultury (dále „MRK“).

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny dlouhodobě usiluje o to, aby Památník romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu byl převeden z MŠMT na MK a byl začleněn do Muzea romské kultury. To je ostatně i úkol plynoucí ze Strategie romské integrace do roku 2020. Podkladový materiál k tomuto bodu byl zaslán členům Rady v pondělí 13. února 2017.

Ján Balog, místopředseda Rady, vyjádřil nespokojenost občanské části Rady nad současnou správou Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu, jež je pro členy rady nepřijatelná, a zdůraznil požadavek Rady vlády pro lidská práva o to, aby byl Památník romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu začleněn do Muzea romské kultury.

PhDr. Jana Horváthová, ředitelka Muzea romské kultury v Brně, shrnula vývoj situace ohledně Památníku Hodonín a angažovanost MRK v péči o pietní místo od roku 1996. Také připomněla, že v roce 2015 MRK s pomocí Rady vlády začalo konkrétněji usilovat o budoucí převedení místa na MK. Zároveň apelovala na revokaci rozhodnutí o změně názvu pietního místa z Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu na Památník Hodonín u Kunštátu.

Martin Martínek, M.A., vedoucí oddělení Kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny Úřadu vlády uvedl, že Rada se k tomuto tématu vyjádřila dvakrát. Roku 2015 souhlasila s návrhem na vytvoření expozice navrhované Muzeem romské kultury a následně v listopadu stejného roku apelovala na MK a MŠMT, aby zahájily jednání ve věci převedení správy pod Muzeum romské kultury za účelem spravování Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu. Tyto kroky nicméně nenastaly.

Mgr. Antonín Hradílek, zvláštní zmocněnec MZV ČR pro otázky holocaustu a boj proti antisemitismu, upozornil na dlouhodobou mezinárodní kritiku České republiky za nedostatečnou péči o památníky holocaustu za druhé světové války. Zároveň poznamenal, že široké zaměření expozice připravované Muzeem J. A. Komenského, které nepřipomíná pouze utrpení Romů, ale směřuje mnoho historických bezpráví z období let 1940 – 1950, může vést k značné konfuzi a kritice České republiky za snahy o relativizaci zločinů nacismu.

Mgr. Václav Pícl, náměstek MŠMT, vyjádřil za zřizovatele expozice, tj. MŠMT, s návrhem usnesení zásadní nesouhlas a poukázal na již investované prostředky na danou investici, které činí přibližně 95.000.000 Kč. Dle jeho slov je muzejní expozice už prakticky hotová, přičemž přibližně ¾ expozice se věnují právě romskému holocaustu.

Dále se do diskuze zapojila PhDr. Markéta Pánková, ředitelka Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského, která rovněž označila návrh usnesení za neakceptovatelný.

Následovala rozsáhlá diskuse s občanskými členy Rady. Čeněk Růžička, předseda Výboru pro odškodnění Romů, v reakci zdůraznil, že převedení správy Památníku pod Muzeum romské kultury Romové vnímají především jako emancipační proces.

Na základě diskuze a předložených podkladů bylo navrženo následující usnesení:

Rada

- I. **schvaluje** záměr převést Památník romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na Ministerstvo kultury a začlenit jej do Muzea romské kultury, příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury;
- II. **žádá** ministra pro lidská práva, legislativu a rovné příležitosti, aby do 31. května 2017 ve spolupráci s ministrem kultury a ministryní školství, mládeže a tělovýchovy předložil vládě návrh převedení Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na Ministerstvo kultury, jeho začlenění do Muzea romské kultury, příspěvkové organizace zřizované Ministerstvem kultury, a zabezpečení jeho provozu a financování;
- III. **žádá** ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, aby zajistila, aby namísto označení „Památník Hodonín u Kunštátu“ byl v souladu s usnesením vlády č. 158/2011 používán jako oficiální název „Památník romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu“;
- IV. **žádá** ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, aby do doby převedení Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu do gesce ministra kultury zajistila, aby veškeré práce včetně přípravy expozice Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu probíhaly zcela v souladu s ideovým záměrem, který byl schválen usnesením vlády č. 158/2011, tedy aby bylo respektováno, že připomínání romského holocaustu je ústředním tématem Památníku;
- V. **žádá** ministryni školství, mládeže a tělovýchovy, aby neodkladně bylo Muzeum romské kultury zapojeno a konzultováno při přípravě celé expozice Památníku romského holocaustu v Hodoníně u Kunštátu a aby Rada vlády pro záležitosti romské menšiny byla do 30. dubna 2017 informována o této spolupráci.

Hlasování o usnesení

Ano	Zdržel se	Ne
13	2	0

Usnesení bylo schváleno.

4. Informace o postupu ve vyšetřování případu úmrtí M. D. v Žatci

Občanští členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny vyzvali na posledním zasedání Rady zástupce ministerstva vnitra a policejní prezidium, aby jim poskytli informace ke způsobu vyšetřování smrti romského mladíka M. D. v Žatci. O aktivitách Policie ČR v této kauze informoval Radu plk. Ing. Mgr. Jaroslav Vild, náměstek policejního prezidenta pro službu kriminální policie a vyšetřování, který sdělil, že usnesení o odložení věci bylo napadeno stížností, proto v tuto chvíli není ukončeno a státní zástupce přezkoumává rozhodnutí policejního orgánu. Dále doplnil, že policie koná pod neustálým dozorem státního zástupce, ale i dalších orgánů, jako je Generální inspekce bezpečnostních sborů, která v případě jakýchkoliv pochybností o zákonném postupu příslušníků policejních orgánů může také konat. V tomto případě byla Generální inspekce bezpečnostních sborů činná a závěrů jejích kroků se lze domáhat. Rovněž bylo zdůrazněno, že znalec nezávislý na policii vyslovil záměr, že smrt M. D. nesouvisí s událostmi v pizzerii a s tím, že by byl fyzicky napaden, ale byla způsobena jeho dlouhodobým stykem s návykovými psychotropními látkami.

Plk. Mgr. Zbyněk Dvořák, náměstek ředitele krajského ředitelství Policie ČR Ústeckého kraje pro službu kriminální policie, potvrdil, že trestné řízení bylo odloženo, a to koncem ledna 2017. Dále sdělil, že všechny strany trestního řízení uplatňovaly svá práva aktivně. Odůvodnění k usnesení o odložení případu je značně obsáhlé. Došlo k vyslechnutí desítky svědků události, přičemž Policie ČR se zabývala hodnocením znaleckých posudků a všemi nahrávkami. Na základě všech podkladů dospělo vyšetřování k závěru, že nedošlo k spáchání trestního činu. Usnesení není pravomocné, byly podány stížnosti, které přezkoumá státní zástupce.

Občanští členové Rady zdůraznili potřebu preventivních opatření v oblasti práce s oběťmi při vyšetřování a apelovali na policii a ministerstvo vnitra, aby více akcentovali problematiku Romů jako obětí. Dále požadovali, aby policie v případě vyšetřování potenciálního trestného činu se zvýšeným rizikem možné rasové diskriminace přistupovala senzitivněji k shromažďování důkazů. Zároveň na jednání zaznělo, že je třeba, aby policie více komunikovala s veřejností a sama odsoudila své členy, pokud z jejich strany dojde k neadekvátnímu jednání vůči zástupcům romské menšiny. Rovněž je nutné zabývat se tím, jak okolí sociálně vyloučených lokalit na Romy z těchto lokalit reaguje.

Josef Stojka, předseda Unie olašských Romů, sdělil, že Romové nesouhlasí se závěry Policie ČR. Zároveň navrhl zřízení komise, která by při ministerstvu vnitra zajistila prošetření.

Mgr. Michal Barbořík (MV), zástupce ministerstva vnitra, reagoval na podněty občanských členů Rady v otázce preventivních opatření a poukázal na činnost Odboru bezpečnostní politiky prevence kriminality, který je otevřen všem podnětům, jež ze strany romských zástupců v oblasti prevence obdrží. Dále informoval, že v souvislosti s přístupem policie k menšinám ministerstvo vnitra ve spolupráci s Úřadem vlády a Agenturou pro sociální začleňování realizuje vzdělávací kurzy pro policisty. Již proběhly pilotní projekty v oblasti vzdělávání. Zároveň byla zdůrazněna důležitá role asistentů prevence kriminality, jejichž činnost se osvědčila v mnoha regionech.

Mgr. Jan Kudry, Ph.D apeloval na mistra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, aby zvážil svůj přístup k iniciativě *HateFree Culture*, neboť přes tento nástroj došlo k proškolením více než 300 policistů, a to prostřednictvím organizace *In IUSTITIA*.

5. Informace o činnosti Agentury pro sociální začleňování

Informaci o činnosti Agentury pro sociální začleňování (dále „ASZ“) podala Mgr. Radka Soukupová, která představila prezentaci realizovaných opatření ASZ ve dvou obcích zapojených do koordinovaného přístupu, Českých Velenicích a Ostravě. Koordinovaný

přístup k sociálně vyloučeným lokalitám je nástrojem pomoci městům a obcím při sociálním začleňování sociálně vyloučených obyvatel z prostředků Evropských strukturálních a investičních fondů (dále „ESIF“) za místní podpory Agentury. V současnosti je do něj zapojeno 41 lokalit, které zahrnují více než 100 obcí. Realizátory konkrétních projektů jsou aktuálně obce z první vlny koordinovaného přístupu. Diskutovala se zejména témata sociálního bydlení, zaměstnání, vzdělávání a opatření k zvýšení bezpečí a ochrany obyvatel.

Další témata na programu jednání nestihla být z časových důvodů projednána a budou zařazena na program příštího setkání.

Zpracoval: Martin Martínek, v. r.

JUDr. Jan Chvojka, v. r.

*ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
předseda Rady vlády pro záležitosti romské menšiny*